

Kontakt dzieci i młodzieży z pornografią

Co wiemy i co możemy zrobić?

DAJEMY
DZIECIOM
SIĘ

NPZ
NARODOWY PROGRAM ZDROWIA

Fundacja Dajemy Dzieciom Się
ul. Walecznych 59
03-926 Warszawa
Tel. 22 616 02 68
fdds@fdds.pl
www.fdds.pl

Copyright © 2017 Minister Zdrowia

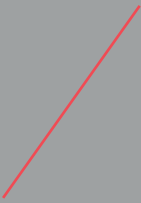

Zadanie finansowane ze środków Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020

Opracowanie broszury: Łukasz Wojtasik, Szymon Wójcik, Joanna Włodarczyk, Katarzyna Makaruk

Opracowanie scenariuszy zajęć: Ewa Dziemidowicz, Joanna Klocek, Marta Wojtas

Projekt graficzny i skład: Ewa Brejnakowska-Jończyk

Za pornografię uważa się zdjęcia, filmy i rysunki wytworzone w celu wywołania pobudzenia seksualnego. Przedstawiają one w sposób bezpośredni akty seksualne i ludzkie genitalia. Istnieją liczne odmiany pornografii, a wiele z nich łączy seks z agresją i przemocą lub przedstawia różne typy dewiacji seksualnych.

Pornografia nie jest zjawiskiem nowym, jednak popularność internetu wpłynęła na lawinowy przyrost takich materiałów oraz na zwiększenie się ich dostępności. Na materiały pornograficzne można trafić mimowolnie ze względu na intensywne działania promocyjne towarzyszące tego rodzaju treściom (reklamy, spam, wprowadzające w błąd wyniki w wyszukiwarkach itp.). Niestety, łatwość uzyskania dostępu do pornografii sprawia, że styka się z nią coraz więcej dzieci i nastolatków.

Dla dzieci treści pornograficzne i inne o charakterze seksualnym stanowią szczególne zagrożenie. Najmłodszy, których seksualność dopiero się kształtuje, mogą nie tylko nabyć wypaczoną wiedzę o tej sferze życia człowieka, ale także mieć poważne problemy z nawiązywaniem intymnych relacji w przyszłości. Starsze nastolatki mające regularny kontakt z pornografią mogą z kolei podejmować ryzykowne zachowania seksualne.

Niniejsza broszura skierowana jest do nauczycieli, pedagogów i innych profesjonalistów, pracujących z dziećmi. Można dowiedzieć się z niej:

- czy kontakt z pornografią szkodzi?
- co mówi na temat pornografii prawo?
- kto ogląda pornografię, jak często i gdzie?
- co możemy zrobić, żeby zapobiegać temu problemowi?

Dodatkowo opisane zostały **dobre praktyki**. Broszurze towarzyszą także **scenariusze zajęć** z dziećmi i młodzieżą w wieku 11–14 lat oraz 15–18 lat, dostępne do pobrania na stronie edukacja.fdds.pl.

CZY KONTAKT Z PORNOGRAFIĄ SZKODZI?

Pornografia i inne treści o charakterze seksualnym mają szkodliwy wpływ na dzieci i młodzież. Wyniki badań potwierdzają, że kontakt z takimi treściami często kształtuje fałszywe poglądy na sferę seksualności i stanowi wypaczoną edukację seksualną. Kontakt z pornografią może też skutkować problemami w sferze seksualnej w dorosłym życiu.

Wiele dzieci trafia na treści pornograficzne wbrew swojej woli, w momencie kiedy nie są na nie przygotowane. Nastolatki mogą celowo poszukiwać treści o charakterze seksualnym, co jest związane z procesem dojrzewania i zacięciem sferą seksualności. Trafiając na pornografię otrzymują treści, które nie tylko nie przekazują im żadnej wartościowej wiedzy o ludzkiej seksualności, lecz tak że mogą całkowicie wypaczyć ich postrzeganie tej sfery życia.

Badania prowadzone wśród młodzieży wskazały na związek między oglądaniem filmów pornograficznych online a postrzeganiem kobiet jako obiektów seksualnych. Takie przekonania są kształtowane przez pornografię, w której kobieta prawie nigdy nie jest pokazywana jako równoprawna partnerka mężczyzny, lecz niemal zawsze występuje w sytuacji podporządkowania. W przeważającej większości materiałów pornograficznych wobec kobiet stosuje się przemoc, w dodatku reakcja na nią jest neutralna lub pozytywna.

Badania dowodzą również, że oglądanie materiałów pornograficznych może prowadzić do wczesnego podejmowania zachowań o charakterze seksualnym, zwiększać przyzwolenie na nawiązywanie przypadkowych kontaktów seksualnych oraz wpływać na angażowanie się w inne ryzykowne zachowania w tej dziedzinie, takie jak posiadanie wielu partnerów, używanie podczas seksu substancji psychoaktywnych czy uprawianie seksu analnego. Co więcej, zaobserwowano zależność między intensywnym oglądaniem pornografii a stosowaniem przemocy seksualnej.

Dodatkowo treści pornograficzne mogą być dla nastolatków źródłem nieadekwatnych wzorów wyglądu i kompleksów dotyczących własnego ciała. Niepokojący jest też związek między nałogowym oglądaniem pornografii a występowaniem problemów psychicznych i mniejszym zadowoleniem z życia. Badania wykazały, że dziewczyny mające kontakt z prezentowanymi w mediach seksualizującymi

materiałami częściej doświadczają depresji. Ponadto osoby regularnie oglądające pornografię mają gorsze osiągnięcia w nauce oraz częściej spożywają alkohol.

Regularne oglądanie pornografii może także prowadzić do wielu zaburzeń seksualogicznych, takich jak problemy z erekcją, czy niemożność osiągnięcia satysfakcji seksualnej. Związane jest to ze zbyt dużą liczbą silnych bodźców, które utrudniają bądź uniemożliwiają prowadzenie normalnego życia seksualnego bez korzystania z materiałów pornograficznych.

Oglądanie pornografii internetowej może być silnie uzależniające, szczególnie dla dzieci i młodzieży. Opisano liczne przypadki nałogowego przywiązania do przeglądania stron pornograficznych. W badaniach nad nadużywaniem internetu powtarza się wniosek, że korzystanie z tego rodzaju treści jest silnie skorelowane z większym ryzykiem uzależnienia.

Najnowsze badania z dziedziny neurobiologii pokazują, jak zmienia się mózg osoby nadużywającej pornografii. Dochodzi w nim do zaburzeń tzw. ośrodka nagrody i zmian analogicznych do tych zachodzących przy uzależnieniach od substancji.

Istnieje również związek między nałogowym oglądaniem pornografii, a wykazywaniem różnorodnych problemów psychicznych i mniejszym zadowoleniem z życia. W skrajnych przypadkach może to prowadzić do depresji, samookaleceń a nawet prób samobójczych.

Mimo wielu naukowych dowodów na szkodliwość oglądania pornografii przez dzieci i młodzież temat jest wciąż pomijany. Warto wiedzieć, że reakcja na ten problem oznacza przede wszystkim ochronę dzieci przed negatywnymi skutkami w ich dalszym życiu.

CO MÓWI PRAWO?

Choć zgodnie z polskim prawem pornografia jest legalna, jej dystrybucja podlega w Polsce wielu obostrzeniom. Przepisy te mają na celu zarówno ochronę dzieci przed oglądaniem pornografii, jak i zapobieganie tworzeniu materiałów tego typu z ich udziałem.

Zgodnie z prawem zabronione jest pokazywanie materiałów pornograficznych osobom poniżej 15. roku życia, udostępnianie ich w sposób umożliwiający dostęp do nich dzieciom, a także reklamowanie lub promowanie działalności polegającej na rozpowszechnianiu treści pornograficznych (art. 200, par. 3 i 5 Kodeksu karnego). Nielegalne jest zatem pokazywanie dziecku pornografii, ale również umieszczanie reklam czy odnośników do stron pornograficznych w miejscach, gdzie dzieci mogłyby się na nie natknąć.

Niestety, w praktyce pornografia w internecie okazuje się dostępna niemal bez ograniczeń. Zazwyczaj zabezpieczenie sprowadza się do komunikatu informującego, że strona przeznaczona jest dla osób powyżej 18. roku życia. Często też użytkownikom pokazywane są bez żadnych ostrzeżeń reklamy, które zawierają treści pornograficzne. Większość serwisów oferujących takie treści działa poza polską jurysdykcją, co uniemożliwia polskim organom ścigania jakąkolwiek interwencję.

Prawo w Polsce zabrania rozpowszechniania, prezentowania, przechowywania lub posiadania materiałów pornograficznych z udziałem dziecka poniżej 18. roku życia (art. 202 Kodeksu karnego). Tylko osoby pełnoletnie, jeśli wyrażają na to zgodę, mogą uczestniczyć w nagrywaniu filmów pornograficznych lub tworzeniu takich zdjęć.

Niezgodne z prawem jest także rozpowszechnianie i publiczne prezentowanie materiałów pornograficznych, w których występuje przemoc lub postępowanie się zwierzęciem (art. 202 Kodeksu karnego). Uwzględniono w tym wypadku zwiększoną szkodliwość charakteryzującą takie treści – w odniesieniu zarówno do dzieci i młodzieży, jak i dorosłych. Niestety, materiały należące do tej kategorii, nierzadko bardzo brutalne, również są łatwo dostępne w internecie.

KTO OGLĄDA PORNOGRAFIĘ, JAK CZĘSTO I GDZIE?

Skala kontaktu dzieci i młodzieży z pornografią była dotychczas w Polsce słabo poznana. Dlatego w 2017 roku Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę na zlecenie Ministerstwa Zdrowia zrealizowała pierwsze ogólnopolskie reprezentatywne badanie nastolatków dotyczące ich kontaktu z pornografią.

Badanie przeprowadzono w szkołach na terenie całego kraju za pomocą anonimowej ankiety internetowej. Zostało nim objętych 3943 uczniów w wieku od 11 do 18 lat.

Udział w badaniu był anonimowy i dobrowolny, wymagał pisemnej zgody rodzica lub opiekuna dziecka oraz ustnej zgody samego dziecka. W celu zminimalizowania ryzyka odniesienia przez uczestników badania szkód, w procesie tworzenia kwestionariusza brał udział zespół ekspertów. Przeprowadzono także pilotaż narzędzia.

Wszyscy uczestnicy badania poinformowani zostali o numerze bezpłatnego Telefonu Zaufania dla Dzieci i Młodzieży 116 111 w sytuacji, gdyby chcieli porozmawiać na temat kwestii poruszanych w kwestionariuszu.

Badanie uzyskało pozytywną opinię Komisji ds. Etyki Badań Naukowych z Udziałem Człowieka Uniwersytetu Warszawskiego.

ILE NASTOLATKÓW MA KONTAKT Z PORNOGRAFIĄ?

- 43% dzieci i młodzieży w Polsce miało kiedykolwiek kontakt z pornografią lub materiałami o treści seksualnej¹.
- Częściej kontakt z pornografią mają chłopcy (50%) niż dziewczyny (36%).
- Odsetek nastolatków mających styczność z pornografią rośnie wraz z wiekiem: od 21% w wieku 11–12 lat do 63% w wieku 17–18 lat.

¹ Pytanie zostało zadane w sposób ogólny: „W ciągu ostatniego roku z pewnością widziałeś/widziałaś wiele różnych obrazków, zdjęć czy filmów. Czasami mogły być one w sposób wyraźny związane z seksem – na przykład pokazywały nagich ludzi albo ludzi w czasie seksu. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy widziałeś/-aś cokolwiek tego typu?”.

- 18% nastolatków w Polsce ma kontakt z pornografią co najmniej raz w tygodniu, w tym 8% – codziennie.

GDZIE NASTĘPUJE KONTAKT Z PORNOGRAFIĄ?

- Dzieci i młodzież mają z nią kontakt głównie przez internet (92%), w dalszej kolejności w telewizji (33%) i prasie (19%), a 16% napotkało takie treści na ulicy (np. ulotki).
- Młodzi ludzie najczęściej (79%) mają kontakt z pornografią w internecie za pośrednictwem telefonu komórkowego.
- Jednocześnie tylko 11% dzieci mających internet w telefonie przyznało, że ma zainstalowany jakikolwiek program kontroli rodzicielskiej.

CZY WIEDZĄ, ŻE NIE POWINNI?

- U prawie połowy (46%) nastolatków korzystających z internetu nie ustalono w domu żadnych zasad dotyczących tego korzystania.
- Te osoby, z którymi nie ustalono takich zasad, dwa razy częściej mają kontakt z materiałami pornograficznymi.
- Tylko co piątemu nastolatkowi (21%) rodzice powiedzieli, że nie powinien wchodzić na strony dla dorosłych.

CO DOKŁADNIE OGLĄDAJĄ?²

- 69% uczniów, którzy mieli kontakt z materiałami o charakterze seksualnym, zaznaczyło, że były to obrazki, zdjęcia albo filmy pokazujące nagą osobę.
- 60% – materiały pokazujące stosunek seksualny.
- 52% – obrazki lub filmy pokazujące intymne części ciała.
- Szczególnie niepokojące jest, że aż 22% miało kontakt z materiałami pornograficznymi zawierającymi sceny przemocy.

JAK TRAFIAJĄ NA PORNOGRAFIĘ?

- Ponad połowa (58%) trafiła przypadkowo. Ten odsetek jest jeszcze wyższy u dziewczyn (72%) i wśród najmłodszych dzieci (w grupie 11–12 lat – 69%).

² Pytanie to zostało zadane jedynie badanym od 13. roku życia; respondenci mogli wybrać kilka odpowiedzi.

- 31% przyznało się do celowego poszukiwania materiałów o charakterze seksualnym.
- W przypadku 33% respondentów materiały takie pokazał im ktoś inny – najczęściej kolega lub koleżanka (84% spośród tych, którzy odpowiadali na to pytanie).

JAK REAGUJĄ?

- 39% badanych przyznało, że byli nimi zaniepokojeni.
- Aż 72% nich, przyznało, że zaniepokoiło ich to bardzo lub średnio.
- Większość (63%) z tych, których to zaniepokoiło, z nikim na ten temat nie rozmawiała. Jeśli do rozmowy dochodziło, najczęściej była to rozmowa z rówieśnikiem (82%). Tylko nieliczni rozmawiali z rodzicami (27%) lub z innym dorosłym (12%).

Z CZYM TO SIĘ WIAŻE?

- Nastolatki, które miały kontakt pornografią, trzy razy częściej otrzymują oraz pięć razy częściej wysyłają nagie lub prawie nagie zdjęcia (tzw. seksting).
- U osób, które mają codzienny kontakt z pornografią, dwa razy częściej pierwszy kontakt seksualny następuje przed 15. rokiem życia.
- Nastolatki, które codziennie oglądają pornografię, częściej postrzegają przedmiotowo zarówno kobiety, jak i mężczyzn – częściej zgadzają się ze stereotypowymi stwierdzeniami: „kiedy kobieta mówi, że nie chce uprawiać seksu, to tak naprawdę tego chce” oraz „mężczyźni cały czas myślą o seksie”.

Kontakt dzieci i młodzieży z pornografią to nie tylko polski problem. Międzynarodowe badanie EU-NET-ADB z 2012 r. pokazało, że spośród badanych europejskich krajów Polska odznaczała się najwyższym odsetkiem młodych osób (14-17 lat), które deklarowały kontakt z pornografią w internecie w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie. W naszym kraju wynosił on 67% podczas gdy średnia dla siedmiu krajów europejskich wyniosła 59%. Wyższe wyniki uzyskano w badaniach australijskich, gdzie ponad 90% chłopców i ponad 60% dziewczyn w wieku 13-16 lat zadeklarowało kontakt z pornografią w internecie. Z kolei w badaniach amerykańskich z 2010 r. 23% młodych ludzi w wieku 10-17 lat przyznało, że w ciągu roku poprzedzającego badanie na materiały pornograficzne w internecie trafiło przypadkowo. Był to odsetek porównywalny z wynikami opisanych wyżej najnowszych badań polskich (przypadkowo z pornografią spotkało się 25% dzieci w wieku 11-18 lat).

CO MOŻEMY ZROBIĆ?

Z badań dotyczących kontaktu dzieci z pornografią płyną wnioski, które powinny zostać uwzględnione w trakcie planowania programów profilaktycznych mających na celu zarówno ograniczenie tego rodzaju kontaktu, jak i osłabienie negatywnych skutków ewentualnej styczności dziecka z materiałami pornograficznymi.

DZIAŁAĆ!

Badania potwierdzają częsty kontakt dzieci i młodzieży z pornografią. Szczególnie niepokojący jest wysoki odsetek najmłodszych dzieci spotykających się z tego typu materiałami w sieci. Mając na uwadze poważny negatywny wpływ pornografii na rozwój i psychikę odbiorców takich treści oraz wysokie ryzyko uzależnienia od kontaktu z nimi, pozostaje uznać za konieczne prowadzenie na szeroką skalę kompleksowych działań profilaktycznych.

OGRANICZAĆ DOSTĘP DZIECI DO PORNOGRAFII

Działania zmierzające do ograniczenia dostępu dzieci do szkodliwych treści są szczególnie ważne w przypadku najmłodszych. Na konieczność skutecznego, proaktywnego ograniczania ich dostępu do tego typu materiałów wskazuje wysoki odsetek przypadkowych (niechcianych) kontaktów dzieci ze szkodliwymi treściami – takie sytuacje okazują się najczęstszą przyczyną styczności z pornografią, ponadto towarzyszą im negatywne emocje. Ograniczanie kontaktu dzieci z pornografią to zadanie zarówno dla dostawców treści i usług internetowych, jak i dla rodziców oraz szkoły.

PAMIĘTAĆ O SMARTFONACH

W działaniach profilaktycznych konieczne jest wzięcie pod uwagę faktu, że zdecydowana większość aktywności dzieci online, a co za tym idzie – również większość przypadków kontaktu z nieodpowiednimi treściami, następuje za pośrednictwem smartfonów. W tym kontekście należy podkreślić rolę operatorów telekomunikacyjnych w zakresie dbałości o bezpieczeństwo dzieci. Jednak kluczowe znaczenie ma rozważność rodzicielska – m.in. niedostępianie internetu w telefonie zbyt małym dzieciom, ustalanie zasad, filtrowanie treści.

Fakt ten powinny uwzględnić również szkoły (np. stosując blokady szkodliwych treści w szkolnych sieciach wi-fi).

AKTYWIZOWAĆ RODZICÓW

Według deklaracji badanych rodzice nie wywiązują się z obowiązku ochrony dzieci przed niebezpiecznymi treściami w internecie. Powszechnemu udostępnianiu, także najmłodszym, urządzeń elektronicznych łączących się z internetem niezmiernie rzadko towarzyszy stosowanie narzędzi kontroli rodzicielskiej i ustalanie z dzieckiem zasad bezpieczeństwa online. Zwrócenie rodzicom uwagi na ich rolę w zapewnieniu dziecku bezpieczeństwa w sieci oraz na odpowiedzialność za bierną postawę w tym zakresie, dostarczanie im kompetencji i promocja dostępnych metod kontroli rodzicielskiej okazują się fundamentalnymi celami działań profilaktycznych.

EDUKOWAĆ

Edukacja jest drugim, oprócz ograniczania dostępu do szkodliwych treści, kluczowym elementem przeciwdziałania problemowi kontaktu dzieci z pornografią. W przypadku młodzieży, wobec której narzędzia kontroli rodzicielskiej stopniowo tracą na zasadności i skuteczności, edukacja staje się głównym elementem profilaktyki.

Należy uczyć młodych ludzi krytycznego spojrzenia na materiały pornograficzne, a także wzmacniać ich umiejętność opierania się wpływowi pornografii.

Edukacja dzieci i młodzieży powinna być podejmowana zarówno przez rodziców, jak i szkołę. W jednym i drugim przypadku deklaracje badanych wskazują na konieczność istotnego zwiększenia skali takich działań.

DOBRE PRAKTYKI

Skuteczna profilaktyka kontaktu dzieci z pornografią wymaga nagłośnienia problemu – powszechnego uświadomienia sobie jego specyfiki, skali oraz potrzeby zapobiegania mu. Za działaniami realizowanymi m.in. przez kampanie społeczne muszą iść konkretne propozycje edukacyjne, adresowane zarówno do dzieci i młodzieży, jak i do rodziców, a także do profesjonalistów pracujących z dziećmi. Ważnymi elementami przeciwdziałania zjawisku są też rozwiązania technologiczne mające na celu ograniczenie dostępu dzieci do niepożądanych materiałów oraz oferta pomocy osobom dotkniętym problemem szkodliwych treści.

W Polsce kwestia szkodliwych treści w sieci, w tym pornografii, już od kilkunastu lat jest przedmiotem społecznej debaty, niemniej działań ukierunkowanych na zmniejszenie skali tego zjawiska realizuje się stosunkowo niewiele. Poniżej scharakteryzowano wybrane dobre praktyki w tej dziedzinie.

W 2017 roku Polskie Centrum Programu Safer Internet (Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę oraz NASK) w ramach kampanii „**Chroń Dziecko w Sieci**” zwracało uwagę rodziców na problem oraz promowało konkretne, praktyczne sposoby zapobiegania mu. Na stronie kampanii zainteresowani znajdują informacje na temat zagrożenia szkodliwymi treściami, zasady bezpiecznego udostępniania dzieciom zasobów internetu, animowane instruktaże (tzw. tutoriale) pokazujące, jak skonfigurować ustawienia kontroli rodzicielskiej w różnych systemach operacyjnych (iOS, Android, Windows), oraz porady dotyczące reagowania na sytuacje kontaktu dzieci z nieodpowiednimi treściami online.

Więcej informacji: dzieckowsieci.pl.

Ciekawą ofertę edukacyjną odnośnie do problematyki dostępu dzieci do pornografii proponuje zarówno profesjonalistom, jak i rodzicom **Stowarzyszenie Twoja Sprawa**. Na swojej stronie internetowej twojasprawa.org.pl zamieszcza ono informacje o prowadzonych projektach wraz z zapisami wystąpień na dotychczasowych konferencjach. Stowarzyszenie realizowało także kampanię „Chroń Dzieci przed Pornobiznesem”, w której zwracało uwagę na problem kontaktu najmłodszych z materiałami pornograficznymi i apelowało do operatorów największych sieci komórkowych o wprowadzenie w telefonach blokad chroniących tę grupę przed pornografią w internecie. W 2017 roku Stowarzyszenie Twoja Sprawa uruchomiło serwis bezpornografii.pl, stworzony z myślą o rodzicach, wychowawcach i pedagogach, którzy chcieliby lepiej chronić dzieci przed pornografią. Na stronie, oprócz informacji dotyczących samego zjawiska, jego skutków oraz informatycznych narzędzi kontroli rodzicielskiej, zamieszczono w wersji audio zapisy modelowych rozmów rodziców z dziećmi

na temat problemu pornografii. W ramach projektu stowarzyszenie oferuje placówkom edukacyjnym szkolenia dla rodziców, pedagogów i wychowawców. Więcej informacji: bezpornografii.pl.

Temat bezpieczeństwa dzieci online podejmuje również Fundacja Orange w ramach programu „**Bezpiecznie tu i tam**”, mającego na celu podniesienie kompetencji rodziców i profesjonalistów w tej dziedzinie. Dzięki programowi powstały materiały edukacyjne przeznaczone dla rodziców, które obejmują internetowy kurs przedstawiający zagrożenia w sieci, a także sposoby zapobiegania im i reagowania na niepokojące sytuacje. Jedną z części kursu poświęcono tematyce szkodliwych treści, w tym pornografii. W 2017 roku firma Orange we współpracy z Fundacją Dajemy Dzieciom Siłę wydała już trzecią edycję poradnika dla rodziców **Bezpieczne media**, dotyczącego bezpieczeństwa dzieci i młodzieży online, a wśród opisanych zagrożeń znalazł się kontakt z treściami związanymi z przemocą, erotyką lub pornografią.

Więcej informacji: www.orange.pl/beezpiecznie-tu-i-tam.phtml.

Większość podejmowanych w Polsce działań kierowanych do dzieci i młodzieży ma charakter zapobiegawczy. Ich przykładem jest program „**Archipelag Skarbów**” realizowany przez Instytut Profilaktyki Zintegrowanej. Zagadnienie pornografii zostało tam wpisane w szerszy kontekst profilaktyki problemów młodzieży. Do celów programu należą m.in. ograniczenie natężenia przemocy rówieśniczej, łącznie z przemocą o podtekście seksualnym, podważenie mitów na temat miłości i seksualności oraz przeciwdziałanie skutkom seksualizacji dziewcząt, w tym zjawisku samouprzedmiotowienia. W ramach programu prowadzone są spotkania dla dzieci, a także spotkania dla rodziców i rady pedagogicznej. Ewaluacja projektu pokazała, że w efekcie działań realizowanych w szkołach zmniejszył się odsetek chłopców korzystających z pornografii.

Więcej informacji: <http://www.program.archipelagskarbow.eu/>.

Ważnymi elementami przeciwdziałania kontaktowi dzieci i młodzieży z pornografią są rozwiązania technologiczne – począwszy od konfiguracji ustawień bezpieczeństwa w systemie operacyjnym urządzenia po dostępne komercyjnie zaawansowane programy i aplikacje kontroli rodzicielskiej, które m.in. blokują niepożądane strony i umożliwiają określenie zasad korzystania przez dziecko z internetu.

Narzędzia służące zwiększeniu bezpieczeństwa dzieci online udostępniają również operatorzy komórkowi. Na rynku istnieją zestawy startowe telefonii komórkowej, które posiadają już wbudowane blokady treści dla dorosłych (np. treści erotycznych) oraz blokadę połączeń i SMS-ów z numerami specjalnymi

o podwyższonej opłacie. Operatorzy udostępniają także usługi, które pozwalają na kontrolę zainstalowanych na urządzeniu aplikacji oraz ustawiają w przeglądarce tryb bezpiecznego wyszukiwania: safe search. Rozwiązania takie oferują wszyscy najwięksi operatorzy komórkowi na polskim rynku.

Problem kontaktu dzieci i młodzieży z pornografią jest problemem globalnym. Dobre praktyki dotyczące profilaktyki i edukacji realizowane są w wielu krajach na całym świecie.

W 2015 roku brytyjski telefon zaufania dla dzieci i młodzieży ChildLine prowadzony przez organizację NSPCC rozpoczął kampanię edukacyjną, której celem było zwiększenie wśród młodzieży świadomości na temat szkodliwych konsekwencji nadmiernego kontaktu z pornografią. Do realizacji kampanii zostali zaangażowani znani i popularni wśród młodzieży vlogerzy. Głównym elementem kampanii była seria animowanych filmów pod tytułem „Fight Against Porn Zombies”. Pokazywały one młodemu ludziom w jaki sposób pornografia może im szkodzić oraz jak bardzo nieprawdziwy jest kreowany przez nią obraz świata. Filmy zobaczyć można na stronie: <https://www.childline.org.uk/fapz>

W Stanach Zjednoczonych organizacja „Fight the New Drug” („Zwalczaj nowy narkotyk”) stworzyła internetowy program skierowany do nastolatków i dorosłych borykających się z uzależnieniem od pornografii. Program został stworzony przez terapeutów, profesjonalistów w dziedzinie psychologii, neurologii i innych ekspertów zdrowia psychicznego i składa się z krótkich materiałów wideo i zadań edukujących i wspierających w walce z nałogiem. Jest on dostępny online pod adresem: <http://fightthenewdrug.org/>

„It's time we talked” („Czas, żebyśmy porozmawiali”) to australijski projekt skierowany do młodych ludzi, ich rodziców, szkół i innych profesjonalistów zajmujących się problemem kontaktu dzieci i młodzieży z materiałami pornograficznymi.

Materiały zawierające informacje o problemie oraz propozycje konkretnych działań dostępne są na stronie projektu: <http://www.itstimewetalked.com.au/>

POMOC I INTERWENCJA

Dzieci i młodzież, którzy mają problem ze szkodliwymi treściami, np. podejrzewają u siebie lub swoich znajomych uzależnienie od pornografii albo doświadczyli negatywnych efektów sekstingu, mogą uzyskać wsparcie, kontaktując się z prowadzonym przez FDDS Telefonem Zaufania dla Dzieci i Młodzieży – dzwoniąc pod bezpłatny numer 116 111 lub wysyłając wiadomość albo pisząc online ze strony 116111.pl.

Osoby dorosłe, które poszukują informacji na temat ochrony dzieci przed zagrożeniami związanymi z nowymi technologiami, niepokoją się o dziecko i potrzebują wsparcia (np. gdy dziecko miało kontakt z pornografią), mogą uzyskać pomoc, kontaktując się z Telefonem dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci, prowadzonym przez FDDS – dzwoniąc pod bezpłatny numer 800 100 100 lub pisząc na adres mailowy pomoc@800100100.pl.

Osoby, które spotkały się w sieci z materiałami pornograficznymi lub innymi treściami niezgodnymi z prawem, mogą zgłosić je anonimowo, korzystając z oferty punktu kontaktowego prowadzonego przez NASK pod adresem dyzurnet.pl.

dyzurnet **pl**

Nieetyczne reklamy o charakterze erotycznym lub dotyczące usług pornograficznych albo inne przypadki naruszenia dobrych obyczajów w przestrzeni publicznej i mediach zgłaszać można do Stowarzyszenia Twoja Sprawa (twojasprawa.org.pl).

notatki

notatki

notatki

